

Szórható viaszok és felhordási módjaik

TERMÉSZETESEN TERÜL

Tóth Norbert

▼
A természetes anyagokkal történő felületkezelés nem csak úri huncutság: számottevő az a vásárlói réteg, aki az ilyen módon kezelt fatermékeket keresi. Annak, aki gyártóként ezen a piacon szeretne boldogulni, szembe kell néznie a jelenkor kérdéseivel: a kézi felhordást választja vagy a technológiai gépesítést? Utóbbira adunk válaszokat.

A természetes alapanyagok és módszerek használata a fa felületkezelésében, illetve annak tartósításában a fa megmunkálásával egyidős történet. A felületkezelő anyagokról és a módszerekről már esett szó részletesen korábbi írásainkban (Nemcsak szép, jó is I., II. – Magyar Asztalos, 2017/10. – 2017/11.). Most a természetes felületkezelési eljárások gépesítési lehetőségeit járjuk körbe.

A természetes felületkezelő alapanyagok egyik alapvető nagy csoportja a levegőre száradó olajok és a viaszok. Nagy mennyiségű felületek esetén a kézzel történő felhordásuk viszont hosszadalmas és fárasztó. Aki ezen könnyíteni szeretne, annak megfelelő technológiai fejlesztésre van szüksége.

Keményviasz az Auro cégtől

A levegőre száradó olaj – ellentétben a lakkal – akkor ad megfelelő védelmet, ha beleivódik a fa felületébe, a felszínen maradó felesleg pedig el van távolítva. Nagy mennyiségű olaj feldolgozásánál ezért nem a szórás, sokkal inkább a mérítés lehet a gazdaságos megoldás.

Változtatható hőmérsékletű szórópisztoly

Technológiai fejlesztést nagyobb mértékben a viasz felhordása kíván.

FŰTHETŐ KÖZEG ÉS ESZKÖZ

A legtöbb felületkezelő anyagot meleg állapotban hatékonyabban lehet felhordani, mint hidegen. Ez különösen igaz az oldószermentes anyagokra – sűrű vagy éppenséggel kemény állaguk miatt –, így a viaszra is. A melegítés egyaránt vonatkozik a felületkezelő anyagra, a szórási folyamatban részt vevő eszközökre (tömlő, fúvóka, tartály stb.), illetve a porlasztott levegőre. Emiatt (gyúlékony) oldószeres felületkezelő anyag nem használható erre a célra! Két gyártó cég termékét vesszük górcső alá.

A Krautzberger cég a viasz forró szórásához a HS 25 szórópisztolyát kínálja. Ez a készülék alaphelyzetben egy HVLP rendszerű pisztoly finomhangolású levegőszelleppel, körkörös, illetve lapos szórási képet is produkálni képes szórás szabályzóval, valamint ejtőtartályos és tömlős csatlakozási lehetőségekkel. Továbbá a benne lévő fúvókákat

és a tűszelepeket opcióként vídiából (volfrám-karbid) készítik. Ezek okán ez a pisztoly – további kiegészítőkkel felszerelve – már alkalmazható forró viasz szórásához is. Ezek a kiegészítők: fűthető ejtőtartály, fűthető fúvókasapka (fűtött szórási köd) és a hőmérséklet-szabályozó egység. Ezen tartozékokkal a pisztoly alkalmassá válik forró viasz szórására – akár 80 °C-ig.

A Viseco cég Hot Wax Spray Gun DUO Line termékcsaládjá kifejezetten forró viasz szórására lett kifejlesztve. Három tagja van: az ejtőtartályos változat (0,4 l), a külön nyomótartályos (12 l), valamint a kartusos változat (310 ml). Ez utóbbinál a viasz egy felső zárt kartusba, tubusba kerül, amit nyomás alá helyeznek. Ez a változat ideális a műhelyen kívüli alkalmazások esetén. Természetesen az összes változat fűthető tartállyal, fűthető tömlővel és pisztollyal (tűvel) készül.

HASZNÁLATI TUDNIVALÓK

- A szórható forró viasz alkalmas fa bútorelemek

(akár tagolt, falcos, faragott stb.) felületkezelésére; viaszolt bútorok utólagos feljavítására, ápolására; fa (parketta, hajópadló stb.) és parafa padlók felületkezelésére.

- Bár az oldószermentes viasz nem fagyveszélyes, fontos, hogy a felhasználási hőmérséklet legalább 10 °C legyen.
- A rendszer felfűtési időtartama: kb. 10 perc.
- Üzemi nyomás igény (tisztított sűrített levegővel): 0,5–1 bar (max. 3 bar).
- Szórási távolság: 15–30 cm.
- Felhordás közben a már viaszolt felületen kerüljük a közvetlen napsugárzást, nedvességet.
- Használat utáni tisztítás: elsőként öblítés forró (nem száradó) olajjal, majd hidegen oldószerrel való tisztítás (pl. Auro No. 411 növényi szappan).

VIASZ VAGY LAKK?

A viaszolós technológiára annak érdemes beruházni, aki a viasz természetes mivoltát annak minden

Forró viasz szórópisztoly a Viseco cégtől

tulajdonságával és értékrendjével együtt el tudja fogadni, és azt a megrendelők felé is át tudja adni. A tisztánlátáshoz összeszedtük a viaszolt és a lakkozott felület fontosabb ismérveit.

Előkészület. Mindkét kezelés előtt a csiszolt felületet javasolt óvatosan benedvesíteni, majd száradás után finomra csiszolni (220-240).

Felhordás. A viaszt egy rétegben (legalább egy, esetleg több alapozó olajréteg után!), lehetővékonyan kell felhordani, majd ezt követően 30–60 perccel, de még a teljes száradás előtt kell visszapolírozni. A lakkot rétegenként, a száradások és finomra csiszolások után kell felhordani – a lakk fajtájától függően kettő-négy rétegben.

Páraáteresztés. A felületkezelésre használt viaszréteg – a fához hasonlóan – páraáteresztő képességgel rendelkezik: engedi lélegezni a felületet. A (szintetikus) lakk teljesen zárt bevonatot képez, így nincs páraáteresztő képessége.

Karbantartási igény. A viasz a használati igénybevételtől függően 2–4 év alatt helyenként lekophat, amit pótolni kell (újviaszolás-

Viaszolt lerakóasztal a RED Furniture cégtől

sal, vagy intenzív viasztartalmú ápolószerral). A felületet ilyen esetekben nem szükségszerű csiszolni, ami az egymásra rakódott viaszrétegek hatására így érett, patinás hatást ad a felületnek. A lakkrétegek, szintén a rendeltetészerű igénybevételtől, valamint a lakk típusától függően, 6–12 évig is helytállnak. A megkopott, vagy (a nap hatására) előregedett lakkréteget minden esetben maradéktalanul el kell távolítani az újralakkozás előtt.

Javítás. A fa felületi sérülése, kisebb benyomódása esetén a viaszolt felületet egy nedves ronggyal és forró vasalóval könnyen kigőzölthetjük. Nagyobb

sérülés esetén pedig elég, ha csak a sérült részt csiszoljuk vissza a nyers felületig, javítjuk, majd építjük fel újra a rétegrendet. Egy megfelelő lakkal és rétegszámmal nagyobb kopásállóságú felület lehet létrehozni, mint viaszolt felület esetében. Ugyanakkor a megsérült felület helyi javítása lakkozott réteg esetében nem lehetséges, azt teljes egészében újra kell csiszolni és kezelni.

Tudatosság. Gyártóként felelősségünk arra is kiterjed, hogy milyen hatásokat adunk tovább a termékeinkkel együtt. A viasz a fával egyetemben természetes anyag, annak sem káros kipárolgásával, sem további káros hatásaival nem kell számolni. A lakkok (még a diszperziós, vizes változatok is) az emberi szervezetre és a környezetre is ártalmasak – akár még a későbbi kipárolgásuk alatt is. Legyünk ezzel tisztában! ■

Anyagfesték és bútorviasz az Earthbornpaints cégtől

Képek forrása:

<https://www.birlea.com>

<https://earthbornpaints.co.uk>

www.auro.de

<http://www.viseco.de>

<https://www.red-furniture.co.uk>